

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Vederlag for Kontorudgifter til forskellige Retsbetjentembeder.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3513).

Lovforslaget sattes til Forhandling.

Ingen bad om Ordet.

Lovforslagets Overgang til anden Behandling
vedtoges uden Afstemning.

Mølgaard-Nielsen: Jeg tillader mig at foreslaa, at Lovforslaget henvises til det Udvalg, der forleden Dag blev nedsat angaaende Forslag til Lov om Vederlag for Kontorudgifter for Amtsmandsembederne.

Den følgende Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Udlaan af Stats-Laanefonden til Udstykning af Landejendomme og Embedsjorder.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3561).

Lovforslaget sattes til Forhandling.

Brorsen: Det Lovforslag, som her er til Behandling, og som gaar ud paa, at der skal udlaanes af Stats-Laanefonden til Udstykning af større Landejendomme, er ikke ukendt for Rigsdagen, idet vi allerede to Gange tidligere har behandlet Lovforslag og vedtaget Love af lignende Indhold som dette. Det var Finansminister Vilhelm Lassen, der som den første i 1905 fremsatte et Lovforslag om, at der skulde udlaanes et vist Beløb af Stats-Laanefondens Midler til at fremme en Bevægelse, som man længe havde drøftet paa Møder og ude omkring i Befolkningen, og som gik ud paa at udstykke større Landejendomme i vort Land. Der fandt en betydelig Debat Sted i 1905, da Spørgsmaalet var paa Tale, og adskillige Medlemmer var utilfredse med en Del Bestemmelser i Vilhelm Lassens Lovforslag. Efterhaanden som Aarene er gaaet, tror jeg imidlertid, at man vil have indset, at Vilhelm Lassen

saa rigtigt, naar han udtalte, at det, det gjaldt om, var først og fremmest at faa begyndt. thi saa — det var han temmelig overbevist om — vilde det Tid efter anden vise sig, at der ved privat Initiativ vilde danne sig en Del Foreninger rundt omkring i Landet, som vilde have til Opgave at købe større Landejendomme og udstykke dem i mindre, selvstændige Brug.

Der fandt, som sagt, en ret betydelig Forhandling Sted om Lovforslaget i 1905, og mange Spørgsmaal blev rejst, der, da vi reviderede Loven i 1911, ikke blev syn-derlig diskuteret. Særlig blev i 1905 det centrale i Lovforslaget drøftet: Udlaanet af Stats-Laanefonden til Indkøb af større Landejendomme, der skulde udstykkedes i mindre Brug, og der førtes en betydelig Diskussion med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt man ikke ved denne Lejlighed skulde forsøge Anvendelsen af Fæste, om, hvorvidt man ikke skulde overlade til den enkelte, der skulde gøre Brug af Loven, at vælge, om han vilde have Jorden i Eje eller under en eller anden Form i Fæste, og det kan ikke nægtes, at en Del Medlemmer af Folketinget havde Sympati for at gøre dette Forsøg med Fæste. Men som vi alle ved, blev det ikke til noget. Et andet Emne, der var meget stærkt fremme, var Spørgsmaalet om, hvorvidt man skulde stille Kommunerne ved Siden af de private Foreninger, som man mente vilde dannes med det Formaal for Øje at udstykke Landejendomme, eller man skulde lade Kommunerne gaa i Spidsen, for at denne Opgave i det hele kunde løses. Resultatet blev, at man i det væsentlige blev staaende ved det, som var foreslaaet af Vilhelm Lassen, at Staten skulde overlade Sagen til det private Initiativ, og at der skulde stilles et Beløb til Raadighed paa omtrent 200,000 Kr. aarlig, som kunde udlaanes til dette Formaalets Fremme.

Det private Initiativ har saa taget fat, og det har ført til, at der rundt omkring i Landet er dannet en Del større og mindre Foreninger, som har udrettet et ret betydningsfuldt og meget samfundsnyttigt Arbejde i de forløbne Aar, og jeg er tilfreds med, at den højtærede Finansminister i det væsentlige har bevaret i Lovforslaget den Form for Lovgivning om dette Emne, som vi kender fra den nuværende Lov. Lovens Virkninger kan bedømmes ikke alene ud fra den Omstændighed, at der af Staten er stillet Midler til Raadighed til dette Formaal, men ogsaa derfra, at en Del Foreninger har udstykket større Landejendomme uden at